

La meua vida a través de les llengües

Va ser a l'any 1994 quan vaig prendre la decisió de fer-me 'neofalante' (*persona que canvia el castellà pel gallec). Ho recordo perfectament: aquell dia vaig sortir de l'escola amb la meua mare, el meu amic Joaquin i la seva mare, tornàvem a casa en autobús. No vaig parlar gaire en aquell trajecte urbà per la ciutat de Vigo fins que em vaig quedar a soles amb la mare.

“-Mamá, vou empezar a falar galego” (Mare, des d'ara parlaré en gallec), li vaig dir.

“-¿Ah sí? ¿Y eso?”(Ah sí? I això?), em va preguntar ella.

No va tenir resposta. Tenia onze anys i 'falar galego' a una ciutat i a un entorn castellà i diglòssic com era el meu, resultava tot un repte; tot i que la meua àvia venia d'un poble d'Ourense i 'falaba un galego' preciós.

“-Eu non sei falar galego” (jo no sé parlar gallec), deia ella. “-Falar galego sabedes vos que ides á escuela” (parlar gallec sapigueu vosaltres que aneu a l'escola).

I com dir-li que no? Com convèncer-la que per a mi era una assignatura més, i que el seu era l'autèntic gallec? Com explicar-li que el que ella parlava era l'idioma genuí encara que no sabés de normativa, aquell que havia mamat amb les vaques, amb els contes populars de tradició oral i els dies de la festa del poble?

“-Por amor á avoa Maruxa” (per amor a l'avia Maruxa), hauria d'haver-li dit a ma mare a l'autobús.

Em va ser difícil mantenir el meu compromís de 'falar galego' sense judicis de l'estil “¿y cómo es eso de que ahora hablas gallego?”, “para qué te cambias, estás perdiendo el tiempo” o “joder macho, si hablar gallego es de paletos y aldeanos...”.

Anys més tard, a l'època universitària em vaig retrobar amb un bon amic de la infància, que als vint anys s'havia fet 'neofalante' i també es va trobar amb alguna complicació, ell considerava que, sens dubte, tenir-les als 11 anys eren molt més difícils de superar. El segon dia d'octubre de 2007 vaig començar un curs d'anglès a la Universitat d'Edimburg. Aquell any em van donar una beca de tres setmanes per a estudiar a Escòcia. Una de les meves aficions en acabar el batxillerat era imprimir i traduir discos de música rock anglesa i descobrir així què deien els Beatles, els Rolling Stones o els Pink Floyd a les seves cançons, i és per això que l'anglès sempre ha estat per a mi l'idioma més rítmic de tots el que conec.

“-Who are you and me to say what's wrong and what's right?”, (qui som tu i jo per a dir què està bé i què està malament?) vaig dir durant la prova oral de nivell a l'examinador, extraient directament la frase d'aquella cançó dels Oasis. I certament em van posar en un bon nivell.

Aquell primer dia de classe, em vaig trobar amb una noia molt guapa a la porta d'entrada de la Universitat. Eren les 9 del matí tocases, vaig obrir la porta i la vaig deixar oberta aguantant-la per que hi passés.

“-Buenos días”, em va dir la noia.

Vaig pujar les escales i, en accedir al primer pis hi havia una altra porta. La vaig obrir i la vaig tornar a aguantar per que la noia passés.

“-Gracias”, va afirmar.

Girant a la dreta passàvem per una zona social de la Universitat i just després hi havia dues portes més per accedir a les classes. Vaig obrir i aguantar les portes a la noia, que seguia darrere meu.

“-Gracias”, va repetir somrient.

En pujar les escales vaig mirar el rellotge: arribava una mica tard. Havia de girar a l'esquerra al primer pis i, al fons del passadís, estava la meva classe. En obrir la porta d'accés al passadís vaig veure que la noia guapa de l'entrada també passava, llavors vaig parlar jo...

“-Pero, ¿tú me estás siguiendo o qué?”, li vaig dir, i ella es va posar a riure...

Encara ens quedava una darrera porta junts: la de l'entrada a la classe; una última porta que va ser la primera de moltes ja que amb aquella preciosa noia, que després descobriria que es deia Laura i era barcelonina, no només compartiria classes d'anglès sinó que es convertiria, a més en el motiu de vindre a viure a Barcelona i aprendre la llengua catalana, en la meva dona i la mare de la nostra petita Alicia.

I aquesta es la raó per la que el Juny del 2008 vaig arribar a Barcelona. Anys enrere havíem fet el viatge de final de curs d'EGB a Lloret de Mar i els nostres professors, i en especial el professor de gallec don Xosé Manuel, ens havien parlat de la cultura catalana, la seva història recent i “L'estaca” d'en Lluís Llach.

No és cert això que em deien de que “a Catalunya tot el món et parla en català encara que no el parlis”. A la meva arribada, amb les persones que m'anava trobant, es referien a mi en català però, en veure que no el parlava, canviaven instintivament al castellà.

Va ser als pocs mesos d'estar vivint aquí quan em vaig apuntar als cursos del CPNL i he anat cursant, poc a poc i xino-xano, els diferents nivells d'aquesta bonica llengua. Sempre he percebut una lluïssor especial als ulls de la gent d'aquí quan els deia que estava estudiant català, com d'admiració i d'orgull. Vaig posar una versió en directe de “L'estaca” al meu cotxe el dia que em vaig presentar i aprovar l'examen del nivell de suficiència.

El català és una llengua viva i la condició de bilingüisme que es dona en aquesta terra és molt positiva. Crec que mai havia vist enlloc que una persona canviés d'un idioma a l'altre només en girar el cap i depenent de la persona amb qui parla, per tornar-lo a canviar una estona després, d'una manera automàtica, fluida i inconscient.

Fa temps vaig experimentar que quan aprens un idioma, a més dels continguts gramaticals, s'aprèn també part de la personalitat i de les formes de fer de les persones, la qual cosa va més enllà de l'idioma. El que jo he après en aquesta terra és la constància, la visió d'anar sempre cap endavant, l'efectivitat, la capacitat d'internacionalització dins de la humilitat i, sobre tot, la passió, el respecte i l'amor a la terra.

Vivint en aquest context, i ja amb més confiança en mi mateix que quan tenia onze anys (juntament amb una petita dosi de ‘morriña’), parlo moltíssim més gallec quan vaig a Galícia i el meu sentiment d'utilització de les dues llengües és molt més bilingüista.

- “*Xa choveu dende a última vez que nos vimos*” (fa temps que no ens veiem), l'hi vaig dir a la meva mare el cap de setmana passat quan vaig anar de visita a Vigo; i és que crec que el parlar i el utilitzar una llengua és el que la fa estar viva i formar part realment de les llengües que conformen la història de la nostra vida.

I, per concloure, pot ser que aquesta sigui la descripció més propera de la meva vida a través de les llengües.

“Les llengües de la meva vida”

Jorge Lago
La meva vida a través de les llengües
Voluntariat per la llengua

Moltes gràcies i ha estat un plaer.

Consorti per a la Normalització Lingüística
CNL de Barcelona, 2017